

בתי המשפט

ב ד ל ת י י ס ס ג ו ר ו ת

פ 005461/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 29/03/2007

בפני: הרכב: כוחן, בארי, שריזלי

המאשימה

מדינת ישראל

בעניין:

ע"י ב"כ עו"ד אריאלה אנטלר-סגל

נ ג ד

הנאשם

חיים רמון

ע"י ב"כ עוה"ד שינמן ונגב

כתבי עת:

[רות גביון, "עבירה שיש עמה קלון", משפטים, כרך א 176](#)

חקיקה שאוזכרה:

[חוק העונשין, תשל"ז-1977: סע' 348\(ג\)](#)[חוק-יסוד: הכנסת: סע' 42א\(א\)](#)

מיני-רציו :

* עונשין – ענישה – מדיניות ענישה

* עונשין – ענישה – צו שירות לתועלת הציבור שניתן ללא הרשעה

* עונשין – ענישה – דרכי ענישה : שירות לתועלת הציבור

הנאשם, חיים רמון, הורשע בעבירה של מעשה מגונה. הנאשם עתר לבטל את ההרשעה, בהסתמך, בין היתר, על תסקיר שרות המבחן, אשר המליץ על של"צ ללא הרשעה. התביעה ביקשה להותיר את ההרשעה על כנה ולקבוע כי יש בנסיבות ביצוע העבירה משום קלון.

ביהמ"ש קבע :

הכלל הוא, כי מי שנמצא אשם בביצוע עבירה יורשע בדין. הטלת של"צ ללא הרשעה הינה חריג לכלל ורק במקרים יוצאי דופן ייזקק ביהמ"ש לאמצעי זה. השיקול העומד בבסיס ההחלטה שלא להרשיע הוא השיקול השיקומי, המסתמך על: חומרת העבירה, עברו של הנאשם, מעמדו, הנזק שייגרם לו ועוד. הרשימה אינה ממצה והיא משתנה ממקרה למקרה. לצד השיקול השיקומי על ביהמ"ש ליתן דעתו לצורך בהרתעת הרבים, הוקעת המעשה כמעשה עבירה, הגמול, המניעה והצורך בהגנה על הציבור. הגם שהענישה היא אינדיבידואלית אין בה כדי לאיין את ההיבט הציבורי של גזר הדין.

לא הרי אי הרשעה לאחר הודאה כהרי ביטול הרשעה לאחר ניהול הוכחות. במקרה השני הנטל המוטל על הנאשם לשכנע את ביהמ"ש לבטל את ההרשעה גבוה בהרבה ממקרה שבו נאשם מודה בהזדמנות הראשונה, נוטל אחריות וחוסך מזמנו של ביהמ"ש ומזמנם של העדים.

במקרה דנן, בהתחשב במכלול השיקולים, יש להעדיף את האינטרס הציבורי על פני האינטרס האישי של הנאשם. ביטול ההרשעה במקרה זה עלול לטשטש את המסר ולעמעם את הפליליות שבמעשה. על כן, יש להשאיר את ההרשעה על כנה.

מאחר שמושג "הקלון" הינו מושג עמום, נקבעו בפסיקה מאפיינים שונים המסייעים לקבוע אם יש בעבירה משום קלון. ככלל, מקובל כי עבירה שיש עמה קלון היא עבירה שדבק במבצעה פגם מוסרי חמור, כאשר על טיבו של הפגם יש לעמוד בכל מקרה לגופו עפ"י הקשרם של דברים ומעשים. מרכז הכובד של ההכרעה בשאלת הקלון מצוי בנסיבות בהן בוצעה העבירה. בגדר הנסיבות הרלבנטיות יש להביא בחשבון, בין היתר, את מהות העבירה, את תדירות המעשים הפסולים, את הנסיבות שבגינן מתעוררת השאלה אם יש בעבירה משום קלון, את הנתונים הנוגעים למבצע העבירה – ובהם תפקידו, מעמדו, הלך הרוח הנפשי שאפיין את המבצע בעת ביצוע המעשים הפסולים ואחריהם – וכן שיקולים של מדיניות משפטית ראויה.

במקרה דנן, הנסיבות הכוללות של ביצוע העבירה אינן מצדיקות את הקביעה כי יש בעבירה משום קלון. המעשה החד פעמי והבלתי מתוכנן בוצע ע"י הנאשם בעקבות שיחה חסרת טעם, במצב נפשי של אדישות. המעשה נמשך 2-3 שניות ונפסק מייד.

הנסיבות שנמנו לקולא מביאות למסקנה כי עונשו של הנאשם צריך להיות מזערי, באופן שהנזק העתידי שייגרם לו יעמוד ביחס ישיר למהות העבירה ולנסיבות ביצועה. על כן, יש להורות שהנאשם יבצע 120 שעות של"צ ולהיבדוק בפיצוי המתלוננת בסכום של 15,000 ש"ח.

גזר-דין

1. הנאשם הורשע בעבירה של מעשה מגונה בניגוד [לסעיף 348\(ג\) לחוק העונשין](#) התשל"ז – 1977.
2. הארוע ונסיבותיו פורטו על ידנו בהרחבה בהכרעת הדין ולא ראינו לנכון לחזור עליהם.
3. בשלב הטיעונים לעונש עתר ב"כ הנאשם לבטל את ההרשעה אל מול ההתנגדות הנחרצת של המאשימה.
 - א. ב"כ הנאשם הסתמך, בין השאר, על תסקיר שרות המבחן, אשר המליץ על של"צ ללא הרשעה, ומנה אחת לאחת את הסיבות המצדיקות, לטעמו, את ביטול ההרשעה: פועלו הציבורי רב השנים של הנאשם, עברו הנקי, ארוע רגעי שנסיבותיו נחשבות ברף התחתון של עבירה מהסוג הנדון, הנזק הממשי שעלול להגרם לנאשם, בהיותו נבחר ציבור, אם ההרשעה תשאר על כנה, הפגיעה בדימוי העצמי שלו, בילדיו ובמשפחתו.
 - ב. התביעה התנגדה, כאמור, לביטול ההרשעה, כשהיא שמה דגש על מהות העבירה, הצורך בהעברת מסר מרתיע, הפגיעה במתלוננת, פגיעה שהוחמרה בשל הדרך בה ניהל הנאשם את משפטו והעובדה שהפגיעה בנאשם איננה פגיעה לטווח ארוך. לגישת התביעה, לא באו לידי ביטוי בתסקיר חרטה כנה וכפרה אמיתית, שהם תנאי יסודי לביטול ההרשעה.

4. ביטול ההרשעה

הכלל הוא, כי מי שנמצא אשם בביצוע עבירה יורשע בדין. הטלת של"צ ללא הרשעה הינה חריג לכלל ורק במקרים יוצאי דופן ייזקק ביהמ"ש לאמצעי זה. (ראה : ר"ע 432/85 רומנו נ' מ"י, תק-על 85(3), 737).

פסק הדין המנחה בסוגייה זו הוא ע"פ 2083/96 תמר כתב נ' מ"י(פ"ד נ"ב) 337, בו נקבעו המבחנים לאי הרשעה, כאשר השיקול העומד בבסיס ההחלטה שלא להרשיע הוא השיקול השיקומי, המסתמך על: חומרת העבירה, עברו של הנאשם, מעמדו, הנזק שייגרם לו ועוד כהנה מבחנים המצויינים שם. הרשימה אינה ממצה והיא משתנה ממקרה למקרה. השיקולים האמורים מהווים את אחד הגורמים שיש להביאם בחשבון בהחלטה בדבר הרשעה או אי הרשעה. לצד השיקול השיקומי על ביהמ"ש ליתן דעתו לצורך בהרתעת הרבים, הוקעת המעשה כמעשה עבירה, הגמול, המניעה והצורך בהגנה על הצבור. הגם שהענישה היא אינדיבידואלית אין בה כדי לאיין את ההיבט הצבורי של גזר הדין.

5. מעמדו הציבורי של הנאשם

אין ספק, כי שיקולים נכבדים עומדים לזכות הנאשם: מדובר בדמות מוכרת בצבוריות הישראלית. במהלך שנים רבות מילא הנאשם תפקידים בכירים במערכת הציבורית, בין כחבר כנסת ובין כשר בממשלות ישראל. פעילותו הציבורית נוקפת לזכותו והיא נלקחת בחשבון בבואנו להחליט על גורלו של הנאשם. לצד זאת, לא נעלמו מעינינו המצוקה והכאב שהם מנת חלקו של הנאשם נוכח אובדן הקריירה הציבורית שנקטעה באיבה.

6. טיב העבירה ומהותה

בכל הנוגע לנסיבות העבירה, מוסכם עמנו, כי הארוע היה נקודתי וחד פעמי, שאין בו כדי להעיד שעסקינן בעברייך מין או במי שדבק בו דפוס עברייני. המעשה עצמו אינו מצוי ברף העליון של עבירות מסוג זה והתרשמותנו היא שמדובר בארוע בלתי מתוכנן. אנו סמוכים ובטוחים שהלקח נלמד וכי הנאשם ייזהר מכאן ולהבא "בקלה כבחמורה".

7. הנזק שעלול להגרם לנאשם

אנו ערים למחיר הכבד ששילם הנאשם עד כה ולנזק שעלול להגרם לו, הן האישי והן המקצועי, אם תישאר ההרשעה על כנה. דעתנו היא, שככל שמעמדו הציבורי של הנאשם רם יותר, כך מתחייבות ממנו אמות מידה ונורמות התנהגות גבוהות יותר.

8. הבעת חרטה

הנאשם הביע בדבריו האחרונים צער על המעשה, אותו כינה "לא אתי ולא מוסרי". לא ראינו שוני מהותי בין דברים שאמר הנאשם לאורך הדרך לבין דבריו האחרונים בפני קצינת המבחן ובפנינו, למעט הבעת צער ואמפטיה כלפי המתלוננת שהושמעו רק לאחרונה. תהינו ביננו לביננו, האם התייחסות זו אינה מאוחרת מדי ומעטה מדי?!

הבעת החרטה המאוחרת אינה מתיישבת עם האופן בו ניהל הנאשם את הגנתו, כאשר כל חיצי ההגנה כווננו נגד המתלוננת, להכפשת שמה ולרמיסת כבודה ברבים, ובכלל זה הבאת שלוש עדות שקר שהוסיפו שמן לתבערה. עד עתה מהדהדת באוזננו הצעקה שצעק הנאשם למתלוננת, כאשר זו העידה כעדת הזמה, "את שקרנית". כיצד מתיישבת אמירה זו עם הפנמה וחרטה?! מלים יפות אין בכוחן למרק את הנעשה.

9. הקשר בין מעמדו ותפקידו של הנאשם לעבירה

ועוד על חומרת הנסיבות: הגם שלא היו יחסי מרות בין הנאשם לבין המתלוננת, אנו מוצאים שקיים קשר ישיר בין מעמדו הרם של הנאשם והימצאותו במקום מתוקף תפקידו לבין החרות שנטל לעצמו לנשק את המתלוננת, קצינה במדים, שאף היא היתה במקום בתוקף תפקידה.

10. עיינו בתסקיר פעם ועוד פעם ונתנו דעתנו על כל האמור בו. מדובר בתסקיר מקצועי ומעמיק, המשמש אותנו לצורך החלטתנו שאינה קלה. נאמר לא אחת, כי תסקיר אינו חזות הכל והוא משמש כלי עזר נוסף בבוא ביהמ"ש לגזור דינו של נאשם.

"שיקוליו של שרות המבחן למבוגרים אינם חופפים בהכרח את

שיקולו של בית המשפט וזאת, בין היתר, מאחר שהוא אינו

מופקד על הראייה הכוללת הבוחנת גם את אלמנט ההרתעה

הכללי ונתונים כיוצא באלה".

(ראה: [מ"י נ' שחר סגל](#) פ"ד ל"ה(4) 313).

מטבע הדברים, התסקיר משקף לרוב את הצורך השיקומי של הנאשם. לתסקיר, ויהיה הוא ממצה ככל שיהיה, מצטרפים נתונים שונים שעל ביהמ"ש לקחתם בחשבון ו"ביהמ"ש הוא שיוצר את האיזון הנאות בין הנתונים השונים ומופקד על ראייתו של השלם להבדיל מן הקטע או המקוטע".

11. לא הרי אי הרשעה לאחר הודאה כהרי ביטול הרשעה לאחר ניהול הוכחות. במקרה השני הנטל המוטל על הנאשם לשכנע את ביהמ"ש לבטל את ההרשעה גבוה בהרבה ממקרה בו נאשם מודה בהזדמנות הראשונה, בבחינת "מודה ועוזב ירוחם", נוטל אחריות וחוסך מזמנו של ביהמ"ש ומזמנם של העדים.

12. הנאשם בחר לנהל הוכחות, כזכותו עפ"י דין. אין לשמוע מכך ולו רמז של טרוניה כלפיו על שבחר להלחם על חפותו, אלא שמן העבר האחר - ניצבות הנסיבות הכרוכות במתלוננת ובנזק שנגרם לה: היא, כזכור, נאלצה להפסיק טיול בחו"ל, עמדה על דוכן העדים שעות, כשהפגיעה בה מוגברת משמעותית והנזק שנגרם לה קשה לאומדן.

13. מלאכתנו בתיק זה קשה ומלווה בהתלבטות ובחיבוטי נפש לא קלים, כאשר הרגש מושך לכיוון אחד וההגיון לכיוון האחר. ראינו את הנאשם בשברו ומנגד ראינו את המתלוננת בעלבונה ובפגיעותה. אמדנו את חומרת העבירה, שכאמור נמצאת במדרג הנמוך של עבירות מסוג זה אל מול המחיר הכבד ששילם הנאשם עד כה ועתיד אולי לשלם. העמדנו מול עינינו את הנתונים האישיים של הנאשם ואת השיקול השיקומי אל מול האינטרס הציבורי.

14. לאחר שבחנו את כלל הנתונים ושקלנו את מכלול השיקולים, הגענו למסקנה, כי יש להעדיף את האינטרס הציבורי על פני האינטרס האישי של הנאשם. ביטול ההרשעה במקרה זה עלול לטשטש את המסר ולעמעם את הפליליות שבמעשה.

15. מהטעמים האמורים החלטנו להשאיר את ההרשעה על כנה.

16. סוגית הקלון

א. התביעה ביקשה לקבוע, כי יש בנסיבות ביצוע העבירה ע"י הנאשם משום קלון. ההגנה ביקשה לדחות את עתירת התביעה.

ב. במאמרה של רות גביזון "עבירה שיש עמה קלון כפסול לכהונה ציבורית" משפטים א' 1968 עמ' 177, היא מציינת

"...קבוצת מעשים שיש בהם קלון, לעומת זאת, אינה מוגדרת בחוק, שכן מושג "הקלון" אינו שאוב מתחום המשפט, אלא מתחום המוסר. השקפות מוסריות, שני פגמים להן מבחינת הקביעות והבהירות: מטבע הדברים הן משתנות מזמן לזמן וממקום למקום ומטבע הדברים שונות הן מאדם לאדם ומשופט לשופט".

ג. מאחר ומושג "הקלון" הינו מושג עמום, נקבעו בפסיקה מאפיינים שונים המסייעים לקבוע אם יש בעבירה משום קלון.
בעל"ע 11744/04 עו"ד מאיר זיו נ' ועד מחוז ת"א (טרם פורסם) נקבע:

"ככלל מקובל כי עבירה שיש עמה קלון היא עבירה שדבק במבצעה פגם מוסרי חמור, כאשר על טיבו של הפגם יש לעמוד בכל מקרה לגופו על פי הקשרם של דברים ומעשים, מרכז הכובד של ההכרעה בשאלת הקלון מצוי בנסיבות בהן בוצעה העבירה..."

ד. בבג"צ 4523/03 בני בונפיל נ' יו"ר ועדת הבחירות לכנסת נ"ז (4) 857, מפי כב' השופטת דורנר, צוטטו הדברים הבאים:

"...אף המושג קלון שאוב מתחום המוסר הרי שיישומו בתחום המשפט חייב להתבסס על בחינה באמות מידה משפטיות... קלון הוא מושג יחסי, שהתקיימותו במקרה נתון תלוי בנסיבות והקשר הדברים; וכי בגדר הנסיבות הרלבנטיות יש להביא בחשבון, בין היתר, את מהות העבירה, את תדירות המעשים הפסולים, את הנסיבות שבגינן מתעוררת השאלה אם יש בעבירה משום קלון, את

**הנתונים הנוגעים למבצע העבירה – ובהם תפקידו,
מעמדו, הלך הרוח הנפשי שאפיין את המבצע בעת ביצוע
המעשים הפסולים ואחריהם – וכן שיקולים של מדיניות
משפטית ראויה...”**

ה. מן הכלל אל הפרט: בעניינו של הנאשם בתיק זה הגענו לידי מסקנה, כי הנסיבות הכוללות של ביצוע העבירה אינן מצדיקות את הקביעה, כי יש בעבירה משום קלון.

המעשה החד פעמי והבלתי מתוכנן בוצע ע"י הנאשם בעקבות שיחה חסרת טעם, במצב נפשי של אדישות. המעשה נמשך 2-3 שניות ונפסק מייד.

השארת ההרשעה על כנה בניגוד להמלצת שרות המבחן והקביעה, כי אין במעשיו של הנאשם משום קלון, הם איזון נכון בין האינטרסים השונים ומתן ביטוי נאות להיבטים השונים שהתעוררו בתיק זה, לרבות שיקולי מדיניות משפטית ראויה.

סוף דבר

17. במילותיו האחרונות של ב"כ הנאשם ביקש הוא בשם שולחו לעשות עמו צדק וחסד ואנו, שאוזננו קשובות, נעשה זאת במסגרת גזה"ד.

18. עונשו של הנאשם הוא בהרשעתו.

19. הנסיבות שנמנו לקולא, כמפורט לעיל, עומדות לנגד עינינו והן אלה שהביאו אותנו לכלל דעה, כי עונשו של הנאשם צריך להיות מזערי, באופן שהנזק העתידי שייגרם לו יעמוד ביחס ישיר למהות העבירה ולנסיבות ביצועה.

כאן המקום לציין, כי בגזירת הדין לקחנו בחשבון את [סעיף 42א\(א\)](#) לחוק יסוד הכנסת והתאמנו את העונש לאמור בו.

20. אי לכך, אנו מורים שהנאשם יבצע 120 שעות של"צ, בהתאם לתוכנית שתגובש ע"י שרות המבחן.

אנו מחייבים את הנאשם בפיצוי המתלוננת בסכום של 15,000 ש"ח. הסכום יופקד בקופת ביהמ"ש לא יאוחר מ- 15/5/07.

זכות ערעור תוך 45 יום.

ניתן היום י בניסן, תשס"ז (29 במרץ 2007) במעמד הצדדים.

ד. שריזלי - שופטת

ח. כוחן - אב"ד

ד. בארי 5461/06-54678313

ד. בארי – שופט

קלדנית: אביגיל
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה